

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Litteraturvetenskapliga institutionen
C-uppsats

David Eddings ur ett genusperspektiv

En analys av kvinnogestalterna i hans romaner och deras utveckling

VT 2010

Författare: Sebastian Millton

Handledare: Dag Hedman

Innehållsförteckning

1.INLEDNING	2
1.1.Syfte	2
1.2.Teori och metod	3
1.3.Material	4
1.4.Tidigare forskning	4
1.5.Presentation av fantasybegreppet	5
1.6.Genus i fantasy	8
1.7.PRESENTATION AV UTVALDA VERK	9
1.7.1.Presentation av <i>The Belgariad</i>	9
1.7.2.Presentation av <i>The Malloreon</i>	10
1.7.3.Presentation av <i>The Redemption of Althalus</i>	11
2.AVHANDLING	12
2.1.PRESENTATION AV KVINNOR	12
2.1.1.Kvinnor i <i>The Belgariad</i> och <i>The Malloreon</i>	12
2.2.FRAMSTÄLLNING AV KVINNOR	16
2.3.UTVECKLING?	25
3.AVSLUTNING	29
3.1.Sammanfattning	29
3.2.Avslutande diskussion	32
4.LITTERATURFÖRTECKNING	33

1. Inledning

David Eddings (1931 – 2009) är en fantasyförfattare som har skrivit ett stort antal verk och som, tillsammans med sin hustru, skapat en mängd karaktärer som blivit älskade av många läsare. ”It is easy to make DE sound negligible through a description of his PLOT DEVICES, [...] But his considerable popularity [...] does in the end derive from his compulsive storytelling skills.”¹ Hans karriär började med verket *High Hunt* (1973) men hans stora genomslag blev *Pawn of Prophecy* (1982) som är första verket i serien *The Belgariad* bestående av fem verk. Ytterligare en serie utgavs vid namn *The Malloreon*, som också omfattade fem verk och är en fortsättning på the Belgariad. Genom resten av sin karriär gav Eddings ut flera verk inom fantasy och räknas till en av de populäraste författarna.

1.1. Syfte

Syftet med uppsatsen är att se närmare på David Eddings författarskap och hans sätt att porträttera kvinnan och hans uppdelning av kvinnor och män. Orsaken till att kvinnosynen är intressant att analysera närmare är många. Kvinnans roll i fantasyverk växlar mellan häxan och den goda beskyddande kvinnan, och en gemensam nämnare är att kvinnorna oftast inte har en stor roll. Undantag finns visserligen som till exempel Alice i *Alice in Wonderland*² och Lyra i *The Golden Compass*³ Den här uppsatsen ska analysera närmare hur kvinnor framställs. Den första frågeställningen är: hur ser David Eddings framställning av kvinnor ut, ur ett genusperspektiv, i fyra utvalda verk?

David Eddings hade en lång karriär, hans sista verk *The Younger Gods* gavs ut 2006 tre år innan hans död. När en författare har haft en lång karriär väcks intresset av att se om det finns en utveckling i hans sätt att skriva. Den här uppsatsen kommer också att undersöka om det finns en utveckling i David Eddings framställning av kvinnor. Om det finns en förändring i kvinnornas roller eller i deras beteende. Den andra frågeställningen är: finns det någon utveckling i hans framställning av kvinnor och, i så fall, hur ser den då ut?

I analysen kommer det läggas mest fokus på den första frågeställningen eftersom Eddings syn på kvinnan är av störst intresse. För att besvara den andra frågeställningen kommer även kvinnornas framställning beröras helt kort även där för att kunna se utvecklingen i framställningen

¹ John Clute & John Grant: *The Encyclopedia of Fantasy* (New York, 1997) s. 308.

² Lewis Carroll: *Alice's Adventures in Wonderland & Through the Looking-Glass* (New York, 1981)

³ Philip Pullman: *Northern Lights* (New York, 1995)

1.2 Teori och metod

Genusteorin beskrivs utförligt i analysen och tar upp en mängd exempel som genusforskare talar om. De fraser som används förklaras utförligt så att inget är oklart. Definitionen av genus som den här uppsatsen använder kan dock vara värd att nämna. Vad menas när det står genus i uppsatsen? Den definitionen som används är den att genus innebär den sociala struktur av som finns i och med det kön vi föds med. ”Genus materialiseras som en aktiv, ständigt pågående och oavslutad process i kroppar och utövas som social och kulturell praktik.”⁴ Definitionen av genus har ändrats genom historien, ordet kommer ifrån grammatiken och syftar på distinktionen mellan olika typer av substantiv. Vikten av språket när man talar om genus ligger kvar men har berett vägen för en mer utförlig betydelse.⁵ Definitionen i den här uppsatsen innebär inte bara den sociala strukturen som vi föds med utan också hur samhället förhåller sig till vårt kön, vilka förväntningar som finns på oss på grund av det.⁶ I analysen finns det många fler resonemang kring just genus och speciellt i samband med samhället runt omkring oss. När Ylva Elvin-Novak och Heléne Thomsson skriver sin inledning i *Att göra kön* (2003) skriver de om hur vi i det svenska språket saknar ett motsvarande uttryck till engelskans ’doing gender’ vilket de översätter till ’att göra kön’.⁷ När Elvin-Novak och Thomsson talar om genus är det just hur vi gör kön i samhället efter de påklustrade roller vi har fått beroende på ifall vi är pojke eller flicka. I *Genustrubbel: Feminism och identitetens subversion* (2007) problematiserar Judith Butler hur vi gör kön. Om vi nu gör kön i vår vardag på vilket sätt är det som vi gör det och finns det olika lagar för hur detta sker?⁸ Det finns många frågor när det handlar om genus och många olika förklaringar på vad det är. Definitionen ovan är ett sätt att se på begreppet. Fantasybegreppet presenteras under en egen rubrik.

Uppsatsen är uppdelad efter olika rubriker som tar upp olika områden. *Presentation av fantasybegreppet* är en enkel introduktion till begreppet fantasy och tar även upp vad ett fantasyverk består av och de olika karaktärer som är vanligt förekommande. *Genus i fantasy* är en kort redogörelse för kvinnors roller i fantasyromaner. *Presentation av utvalda verk* är att de fyra utvalda verken till den här uppsatse presenteras kort. *Presentation av kvinnor i The Belgariad och The Malloreon* är en kort framställning av hur de viktigaste kvinnorna i romanerna beskrivs. *Framställning av kvinnorna* är rubriken där den första frågeställning analyseras. *Utveckling?* är analysen av den andra frågeställningen, nämligen ifall det går att se

⁴ Judith Butler *Genus ogjort. Kropp, begär och möjlig existens* (Stockholm, 2006) s. 11.

⁵ R.W. Connell *Om genus* (Göteborg, 2003) s. 19.

⁶ Ibid. s. 22.

⁷ Ylva Elvin-Novak & Heléne Thomsson *Att göra kön. Om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män* (Stockholm, 2003) s. 11.

⁸ Judith Butler: *Genustrubbel: Feminism och identitetens subversion* (Uddevalla, 2007) s. 57.

en utveckling av David Eddings kvinnoframställning och hur den ser ut? Sedan följer en *Sammanfattning* där hela analysen och dess slutsatser dras.

1.3. Material

Materialet till uppsatsen består av en skönlitterär del och en facklitterär del. Den skönlitterära materialet består av fyra verk skrivna av David Eddings som valts ut till uppsatsen och kommer användas som en grund. De består av *Queen of Sorcery* (1982), *Castle of Wizardry* (1984) och dessa två tillhör serien *The Belgariad*. *Sorceress of Darshiva* (1989) är det tredje verket och den tillhör serien *The Malloreon*. *The Redemption of Althalus* (2000) är det fjärde och sista verket som används i uppsatsen. Under rubriken *Presentation av utvalda verk* presenteras romanernas handling. Den facklitterära delen består av litteratur om genusbegreppet och litteratur om fantasybegreppet.

Det finns en orsak till att just dessa fyra romaner är utvalda. Den första romanen *Queen of Sorcery* och den andra *Castle of Wizardry* är valda för de innehåller flest intressanta kvinnogestalter och diskussioner beträffande kvinnor. Den tredje romanen *Sorceress of Darshiva* är vald för den innehåller en kvinnokaraktär som inte förekommer någon annanstans. Den fjärde och sista *The Redemption of Althalus* är vald för att lättast kunna besvara den andra frågeställningen som berör utvecklingen i kvinnornas framställning.

1.4. Tidigare forskning

Med tanke på David Eddings stora popularitet kan det ses som underligt att det inte har förekommit mycket forskning om hans verk. *Supernatural Fiction Writers: Contemporary Fantasy and Horror* av Richard Bleiler är ett av få verk där David Eddings förekommer. Det är en antologi med olika fantasyförfattare och den innehåller utdrag från verk av dessa författare. Förutom detta påträffas inte mycket mer tidigare forskning om David Eddings. Detta är en av orsakerna till att Eddings författarskap blev grunden till den här uppsatsen. Eddings finns också i *Världar av ljus, världar av mörker: fantasy & skräcklitteratur* av Annika Johansson där hon räknar upp honom som en av många fantasyförfattare.

De genusförfattare som används i uppsatsen har alla baserat sina kunskaper på tidigare forskning. Nina Björk som är författaren till *Under det Rosa Täcket* baserar sitt forskande på artiklar från tidningen *Elle* och andra artiklar om genus och feminism från tidskrifter som *Svenska Dagbladet*. Ett namn som Björk har använt både artiklar om och verk av är Judith Butler. I den här uppsatsen finns det med ett av hennes verk till definitionen av genus.

Nämmligen *Genus Ogjort*. R.W. Connell använder också tidigare verk av henne. Verket *Genus Ogjort* är baserat på hennes tankar i essäform från åren 1999-2003. Det finns en stor mängd olika genusforskare som har många olika definitioner av vad genus är. De författare som används i uppsatsen delar en liknande definition om att genus handlar om de sociala strukturer som finns kring de kön vi tillhör i dagens samhälle.

1.5.Presentation av fantasybegreppet

En vanlig definition av fantasy är att handlingen tar plats i en annan värld och att det förekommer magi. Dessa två påståenden är visserligen ofta sanna men ett fantasyverk är mycket mer än så.

A fantasy text is a self-coherent narrative. When set in this world, it tells a story which is impossible in the world as we perceive it [...] when set in an otherworld, that otherworld will be impossible, though stories set there may be possible in its terms.⁹

Definitionen från Clute och Grant är mycket träffande. Handlingen i flertalet fantasyverk skulle ses med mycket skepticism om de tog plats i den värld vi lever och verkar i. Därför är det vanligt att fantasyverken antingen tar plats i en annan värld som till exempel Middle-Earth i *The Lord of the Rings*, landet Prydain i *The Black Cauldron*¹⁰ eller världen i *The Eye of the World*.¹¹ Om inte så är fallet brukar huvudpersonen ta sig från den verkliga världen till den magiska. Alice ramlar ner i ett kaninhål i *Alice in Wonderland*¹² och barnen i *The Lion, the Witch and the Wardrobe* av C.S. Lewis går in i en garderob.¹³ En 'story' i ett fantasyverk är ofta mycket enkelt berättad. Verken är också kronologiskt berättade med händelser som följer tätt på varandra och sedan är det ett slut. ”The story does not contain the answer, it is the answer.”¹⁴ Det vill säga att den resa som huvudkaraktären utsätts för är ofta en av de många budskapen inom fantasygenren.

Det är svårt att säga exakt när fantasykategorin blev en kategori inom litteraturen. Det kan hävdas att den funnits länge då en del verk som skrevs under 1600-talet innehåller teman som för oss idag är så fantastiska och orealistiska. Frågan kvarstår dock om det var det som författare på 1600-talet hade som mål. Ett av de mål som finns med fantasylitteratur som skrivits sedan början av 1900-talet har varit att berätta en historia som för oss framstår som helt fantastisk och ofattbar. Det finns många likheter mellan olika fantasyverk som Clute och Grant påpekar. Det handlar ofta om en huvudperson som går igenom en förvandling och ofta slutar

⁹ Clute & Grant: s. 338.

¹⁰ Lloyd Alexander: *The Black Cauldron* (New York, 2006).

¹¹ Robert Jordan: *The Eye of the World* (New York, 1990).

¹² Carroll: s. 2.

¹³ C.S. Lewis: *The Lion, The Witch and The Wardrobe* (London, 1980) s. 52.

¹⁴ Clute & Grant: s. 338.

det lyckligt. Ofta är det ett äktenskap som avslutar historien för att förstärka känslan av helande och för att stärka landet.¹⁵ Detta går att se i *The Lord of the Rings* genom Aragorns giftermål med Arwén¹⁶. Det brukar även förekomma en känsla av att det är något som är fel med världen eller upptäckten av mörkret som finns.¹⁷ I *The Eye of the World* känner sig huvudkaraktären Rand al'Thor iakttagen av något och upptäcker en svartklädd gestalt som betraktar honom men som sedan försvinner¹⁸. Frodo i *The Lord of the Rings* betraktar den mörka Nazgûlen som rider förbi. Det finns även tecken på att världen är på väg mot mörkare tider. I *The Eye of the World* märker befolkningen att det blir mörkare och svårare att odla mat och de märker även att vargar och björnar attackerar oftare. I *The Lord of the Rings* är inte längre vägarna säkra och krig kommer närmre. Det finns ofta en ond herre som är ledare för onskans makter, Sauron i *The Lord of the Rings*, Arawn i *The Black Cauldron* (1965) eller Shai'tan i *The Eye of the World*. Huvudpersonen inser tillslut vad som måste göras för att få ett slut på mörkets makter.¹⁹ I *The Lord of the Rings* inser Frodo att han måste förstöra ringen, barnen i *The Lion, the Witch and the Wardrobe* måste besegra den Vita Häxan och i *The Eye of the World* inser Rand al'Thor att han måste besegra Shai'tan.

En likhet mellan nästan alla fantasyverk är att huvudpersonen ger sig ut på ett 'quest' som tar honom/henne till andra platser. Dessa 'quest' kan vara yttre, där huvudpersonen, ofta tillsammans med andra, ger sig iväg för att söka efter något objekt eller med ett mål som ofta handlar om att landet ska överleva. I slutet återvänder de hem med det objekt de sökte efter eller med den personen de letade efter eller när de slutfört de mål de hade.²⁰ Detta förekommer i *The Lord of the Rings*, *The Eye of the World*, *Alice in Wonderland*, *The Black Cauldron*, *Northern Lights*, *The Lion, the Witch and the Wardrobe* och många fler. I *The Lion, Witch and the Wardrobe* ger sig barnen iväg för att först finna Aslan,²¹ Taran i *The Black Cauldron* ska finna den svarta kitteln.²² Förutom dessa yttre 'quest' förekommer det ofta även ett inre 'quest' där huvudpersonen genomgår en förvandling och sedan återvänder till sitt hem helt förändrad. Huvudpersonen går från en vanlig pojke/flicka till en krigare/trollkarl eller kung.²³ Edmund i *The Lion, the Witch and the Wardrobe* är ett exempel genom sin förvandling från en rackarunge till en snäll ärlig pojke. Det förekommer även att yttre och inre 'quest' blandas med varandra

¹⁵ Ibid. s. 338f.

¹⁶ Tolkien: s. 1001.

¹⁷ Clute & Grant: s. 339.

¹⁸ Jordan: s. 3f.

¹⁹ Clute & Grant: s. 339.

²⁰ Ibid. s. 796.

²¹ Lewis: s. 80.

²² Alexander: s. 16.

²³ Clute & Grant: s. 796.

som i Frodos fall i *The Lord of the Rings*. Han ger sig av för att förstöra ringen²⁴ men återvänder till Fylke sårad, skadad och förändrad.²⁵ När huvudpersonen genomfört sitt 'quest' belönas han/hon ofta vid resans slut, även om det ibland enbart handlar om döden.²⁶

Andra begrepp inom fantasygenren som kan uppmärksammas är till exempel 'Dark lord' som oftast återfinns i verk som hämtat sin inspiration från J.R.R Tolkien. 'Dark lord' är nästan alltid antagonisten och fungerar som den som försatt världen i det kaos den befinner sig i. De är ofta manliga och mycket onda och har många djävulssymboliker. 'Dark lord' har funnits längre än huvudpersonen och blivit besegrad förr men inte förintad. Han ses också ofta som en sovande kraft, 'malign sleeper', som är på väg att väckas.²⁷ Detta känns igen i den onde trollkarlen Sauron i *The Lord of the Rings*, men också i *The Eye of the World*, *The Black Cauldron*. Ett annat kännetecken för 'Dark lords' är att de är dumma och blir lurade av huvudpersonerna.²⁸ Sauron blir lurad att tro att huvudpersonerna ska använda ringen på eget bevåg och anar inte att de försöker förstöra den. De har även symboliker från politiken eller religionen. Sauron är en stor stark diktator, den Vita Häxan härstammar från Lilith Evas syster, hjärter dam i *Alice in Wonderland* är härskare även hon och Shai'tan ses både som djävulen men också enväldig härskare över ondskans makter i *The Eye of the World*. De fåtal kvinnliga 'Dark lords' som finns är oftast inte 'Dark lords'. Den Vita Häxan i *The Lion, the Witch and the Wardrobe* är visserligen den ondaste i verket och även ledaren för de onda makterna men har ändå inte många av de kännetecken som listades ovan.

Ett annat begrepp som är värt att nämna är 'ugly duckling' som kommer ifrån Hans Christian Andersens berättelse om "Den grimme älling" (1845) och begreppet innebär den förvandling som karaktären genomgår. De har levt dolda och vet inte om sitt eget värde förrän det tillslut uppdagas.²⁹ Taran i serien *The Chronicles of Prydain* går från grisvaktare till kung, Rand al'Thor är farmare från början men visar sig vara Draken återfödd i *The Eye of the World*, barnen i *The Lion, the Witch and the Wardrobe* blir kungar och drottningar, huvudpersonen Eragon i *Eragon* (2003) av Christopher Paolini är från början en enkel bondpojke men blir till en drakryttare.

²⁴ Tolkien: s. 228.

²⁵ Ibid. s. 1067.

²⁶ Clute & Grant: s. 796.

²⁷ Ibid. s. 250.

²⁸ Ibid. s. 250.

²⁹ Ibid. s. 972.

1.6. Genus i fantasy

Science fictiongenren kan ibland ifrågasätta vilken typ av könsroll en kvinna har medan fantasygenren blickar bakåt i tiden där de hittar olika mönster och arketyper att porträttera kvinnor med. Ofta glömmen en författare i sitt försök att beskriva en stark kvinna bort vilken roll och funktion hon har till mannen.³⁰ Exempel på detta går att finna i *The Lord of the Rings* där Galadriel är den alv som har den största makten i Middle-Earth men som bidar sin tid i hemmet och underkastar sig sin make konungen. Éowyn är ett annat exempel som trots sina framgångar på slagfältet ger upp sin dröm för att bli drottning till Faramir och en helare av allt som växer.

”The SWORD is an equalizer, allowing individual women free passage in male-dominated worlds; MAGIC is another.”³¹ Citatet beskriver de redskap kvinnan kan använda för att ta sig fram i den värld hon befinner sig i inom fantasyn. Dock finns det skillnader mellan hur kvinnan använder till exempel magi gentemot mannen. Förr berodde det oftast på vilken arketyper de tillhör och hur de agerar mot huvudpersonen. Vare sig de var onda eller goda så presenterades de ofta som små, fula eller gamla. Idag kan de till och med vara huvudpersoner men det finns fortfarande underförstått att den magi de använder skiljer sig från mannen. Medan mannen uppnår sin magi genom uppoffringar för att kontrollera universella krafter försöker kvinnan, såvida hon inte är ond, att hjälpa de runt omkring henne eller för att bistå huvudpersonen. Skillnaden här blir då att istället för att kvinnan försöker finna sin egen väg bildar hon istället sitt syfte med att hon ska bistå huvudpersonen.³² Detta förekommer bland kvinnorna i *The Eye of the World* som ett exempel.

I dagens läge har det gamla sättet att beskriva en prinsessa blivit passé, en prinsessa som behöver räddas av en prins för att sedan ingå ett giftermål. Idag har prinsessan en mer aktiv roll när en historia berättas. Genom att låta prinsessan bli mer framåt i sitt sätt verkar man vara mer i tiden med starka kvinnor.³³ Risken finns återigen att en författare i sitt hopp att beskriva en stark kvinna glömmen hur hennes relation till mannen är. Prinsessan Eilonwy i *The Black Cauldron* är ett exempel. Hon är visserligen ingen typisk prinsessa som är i behov av stor hjälp. Hon är den som räddar huvudpersonen Taran när han blivit fångslad i ett slott och det är deras första möte. Dock är det hon som i slutändan ger upp sina magiska krafter så att de kan vara tillsammans och gifta sig.³⁴

³⁰ Ibid. s. 393.

³¹ Ibid. s. 394.

³² Ibid. s. 394f.

³³ Ibid. s. 395.

³⁴ Lloyd Alexander: *The High King* (New York, 2006) s. 246.

1.7.Presentation av utvalda verk

De fyra utvalda verken till den här uppsatsen tillhör olika serier. *Queen of Sorcery* (1982) och *Castle of Wizardry* (1984) tillhör serien *The Belgariad* som är den första delen i verken om huvudpersonen Garion. *Queen of Sorcery* (1982) är det andra verket i serien och *Castle of Wizardry* (1984) är det fjärde verket. *Sorceress of Darshiva* (1989) tillhör serien *The Malloreon* som är den andra serien om Garion och fungerar som en fortsättning, *Sorceress of Darshiva* (1989) är det fjärde verket i den serien. *The Redemption of Althalus* (2001) är inte del i någon serie utan är en egen värld och med helt andra karaktärer.

1.7.1.Presentation av *The Belgariad*

Huvudpersonen i *The Belgariad* är pojken Garion som bor på en bondgård. Han är föräldralös och den som tar hand om honom är en kvinna som kallas tant Pol.³⁵ När Garion blir tonåring måste de plötsligt lämna gården av en okänd anledning.³⁶ Det framkommer tillslut att hans tant Pol är besvärjerskan Polgara. Hon äger många magiska krafter och har levt i flera tusen år.³⁷ Det uppdragas att deras 'quest' är att de är ute efter en sten som blivit stulen och som har många farliga krafter.³⁸ Garion är en typisk 'ugly duckling' och läsaren får ganska snart en tydlig uppfattning om att han har dolda krafter. Medan de letar efter stenen jagas de samtidigt av grolimer, onda präster, och de verkar speciellt vara ute efter Garion. I det fjärde verket *Castle of Wizardry* kröns han till kung, för det har varit hans dolda identitet och hans riktiga namn är egentligen Belgarion.³⁹ Han inser att ödet har fött fram honom för att han ska döda den onde guden Torak,⁴⁰ 'dark lord' i serien. Han ger sig iväg med Polgaras far Belgarath besvärjaren och tjuven Silk för att genomföra det.⁴¹ I slutet av serien lyckas han med det och han gifter sig med prinsessan Ce'nedra och det blir ett lyckligt slut.⁴² Här ser vi redan ett antal kännetecken inom fantasybegreppet. Historien slutar med giftermål som en symbol för en helning av landet, 'Dark lord' Torak sover men vaknar sakta i tid för att möta Garion, huvudpersonen genomgår en förvandling och de har flera olika 'quest' som till exempel att de ska hämta stenen och att de ska besegra den onde guden Torak.

Det första verket som används i uppsatsen är *Queen of Sorcery* vilket är det andra verket i serien *The Belgariad*. Garion och hans vänner följer efter tjuven som stulit stenen och det för

³⁵ David Eddings: *Pawn of Prophecy* (New York, 1982a) s. 12f.

³⁶ Ibid. s. 68f.

³⁷ Ibid. s. 156f.

³⁸ David Eddings: *Queen of Sorcery* (New York, 1982b) s. 29.

³⁹ David Eddings: *Castle of Wizardry* (New York, 1984a) s. 161.

⁴⁰ Ibid. s. 234f.

⁴¹ Ibid. s. 238.

⁴² David Eddings: *Enchanters End Game* (New York, 1984b) s. 364f.

dem ner till kungariket Tolnedra som de snart lämnar. Efter det följer de spåret nedåt landet och sällskapet uttökas med prinsessan Ce'nedra som rymt från sin far kejsaren av Tolnedra.⁴³ Garion och hans färdsällskap fortsätter att följa spåret ner till Nyissas djungler och Garion blir kidnappad av drottning Salmissra.⁴⁴ Han blir räddad av Polgara och verket slutar med att det börjar regna aska över världen.⁴⁵

Det fjärde verket i serien är *Castle of Wizardy*. Garion har äntligen lyckats ta tillbaka stenen och tillsammans med sina vänner färdas de genom en öken för att fly undan grolimerna⁴⁶ och de lyckas ta sig till kungariket Algarien där de blir räddade.⁴⁷ Efter Algarien färdas de genom Ulgoland och hämtar Ce'nedra som hållits gömd där.⁴⁸ De färdas till ön och kungariket Riva.⁴⁹ Där lägger Garion sin hand på stenen och förklaras vara den kung som hållits dold så länge.⁵⁰ Efter detta framkommer det också att han är förutbestämd att gifta sig med Ce'nedra⁵¹ och de trolovar sig.⁵² Garion får reda på att han är den som ska döda guden Torak och han får också veta att den dagen han tog i stenen började Torak sakta att vakna.⁵³ Efter detta delar sig storyn och läsaren får följa hur Garion smyger sig genom farliga länder mot den plats där Torak vilar. Storyn följer också det som händer på ön Riva efter att de gett sig av. De kungar som planerar kriget har stött på problem vilket får Ce'nedra att gripa in. Genom att hävda att Garion gett henne rätten att styra i hans frånfalle vill hon att de ska placera henne som en symbol för deras enhet.⁵⁴ Verket slutar med att Ce'nedra och hennes armé ger sig av för att anfälla Mishrak ac Thull som är ett av angarakernas länder.

1.7.2. Presentation av *The Malloreon*

Den här serien är en fortsättning på *The Belgariad* och vid storyns början finns det en viss oro i de andra kungarikena över att Belgarion och Ce'Nedra ännu inte fått några barn. Tillslut, med Polgaras hjälp, föds i alla fall Garions och Ce'nedras son.⁵⁵ Dock börjar problemen när deras son blir kidnappad⁵⁶ och de blir varnade för Zandramas.⁵⁷ Det framkommer tillslut att Zandramas är den som kidnappat Garions son och deras 'quest' inte är över än. Genom att använda stenen kan Belgarion följa efter Zandramas spår. Det visar sig att deras 'quest' inte är

⁴³ Eddings: 1982b s. 207ff.

⁴⁴ Ibid. s. 285.

⁴⁵ Ibid. s. 313.

⁴⁶ Eddings: 1984a s. 38.

⁴⁷ Ibid. s. 74.

⁴⁸ Ibid. s. 119.

⁴⁹ Ibid. s. 133.

⁵⁰ Ibid. s. 161.

⁵¹ Ibid. s. 166f.

⁵² Ibid. s. 200.

⁵³ Ibid. s. 234f.

⁵⁴ Ibid. s. 310f.

⁵⁵ David Eddings: *Guardians of the West* (London, 1987) s. 246.

⁵⁶ Ibid. s. 326.

⁵⁷ Ibid. s. 79.

lika enkelt som de trott och att de färdas mot det slutgiltiga mötet mellan mörker och ljus.⁵⁸ Kampen avgörs via ett val av sierskan Cyradis och hon kommer välja mellan en representant för mörkret som utses av Zandramas och representant för ljuset som väljs ut av Belgarion. Efter mycket vanda väljer Cyradis ljusets representant och de segrar.⁵⁹ Efter detta förintar Zandramas och de andra beger sig hemåt. Storyn slutar mycket lyckligt med att Ce'nedra föder dem en dotter.⁶⁰

Det fjärde verket i serien är *Sorceress of Darshiva*. I den är Belgarion och hans följeslagare Zandramas på spåren och de följer efter henne nattetid för att undvika soldater.⁶¹ De klarar det genom att Belgarion och Belgarath förvandlar sig till vargar och Polgara till en uggla.⁶² Spåret för dem till staden Melcene där Belgarath hittar en ledtråd i en skrift om att de måste bege sitt Kell som är siarnas plats för att få reda på vart det slutgiltiga valet ska ske.⁶³ På vägen dit stöter de på Zandramas ett flertal gånger och utkämpar många strider. De slåss mot henne när hon anfaller när de vilar i en bondgård⁶⁴ och de möter henne också när hon slåss mot en av den döde guden Toraks lärljungar vid namn Urvon.⁶⁵ Verket slutar med att Urvon kallar fram en demon som anfaller Belgarions färdssällskap men besegras av Durnik.⁶⁶

1.7.3.Presentation av *The Redemption of Althalus*

The Redemption of Althalus gavs ut 2000 och är ett av de sista verken Eddings skrev innan sin död år 2009. 'Storyn' är att tjuven Althalus blir kontaktad av en man som kallar sig Ghend.⁶⁷ Han ger Althalus uppdraget att ge sig av till huset vid världens ände för att stjäla en bok som Ghend vill ha tag i.⁶⁸ I huset finner han en katt som börjar tala med honom och berättar att han har blivit utvald att hjälpa henne rätta till det som har blivit fel. Först lär hon honom att läsa och sedan för att använda boken till att trolla.⁶⁹ Althalus inser en dag att han varit tillsammans med katten i rummet i över tvåtusen år och att hon egentligen är guds syster.⁷⁰ Det 'quest' som hon avslöjar för honom är att de måste stoppa den onda guden Daeva som försöker förgöra världen. Tillslut ger sig Althalus och katten iväg för att finna ett antal människor som ska hjälpa dem med.⁷¹ Det för dem ner till ett land i söder där de hittar den förste personen, en ung man vid

⁵⁸ Ibid. s. 423–427.

⁵⁹ David Eddings: *The Seeress of Kell* (London, 1992) s. 344.

⁶⁰ Ibid. s. 433f.

⁶¹ David Eddings: *Sorceress of Darshiva* (London, 1990) s. 64.

⁶² Ibid. s. 68.

⁶³ Ibid. s. 156.

⁶⁴ Ibid. s. 254.

⁶⁵ Ibid. s. 389.

⁶⁶ Ibid. s. 394.

⁶⁷ David Eddings: *The Redemption of Althalus* (London, 2001) s. 52.

⁶⁸ Ibid. s. 54.

⁶⁹ Ibid. s. 80.

⁷⁰ Ibid. s. 101f.

⁷¹ Ibid. s. 118.

namn Eliar.⁷² De ger sig sedan iväg och hämtar en ung präst som blir den andre att följa dem.⁷³ Efter de hämtat prästen Bheid måste de iväg för att hämta härskarinnan Andine.⁷⁴ De ger sig sedan iväg till Althalus hemtrakter och där hittar de en liten pojke, vid namn Gher, som visar sig vara den fjärde.⁷⁵ Den femte och sista personen är en häxa som heter Leitha.⁷⁶ Althalus, Emerald och Bheid räddar henne från att bli bränd på bål på grund av sin förmåga att höra andra människors tankar. De återvänder sedan till huset vid världens ände.⁷⁷ Gudinnan Dweia börjar lära dem om hur världen är uppbyggd och vad de ska göra för att stoppa Daeva och hans kumpaner.⁷⁸ Efter detta påbörjas deras 'quest' på allvar med att besegra Daeva. De krigar mot Ghends följeslagare Gelta, nattens drottning, och hennes folk på slätterna i landet Wekti. De slåss mot andra soldater i städer i Andines rike. Alla i Althalus följeslag har en person i Ghends följeslag att besegra, Eliar besegrar monstret Pekhal i kriget på slätterna.⁷⁹ Andine lurar Gelta i hennes tronsal och de besegrar henne.⁸⁰ Bheid besegrar sin prästkollega Argan och Leitha beseგრer mannen Koman.⁸¹ Gher lurar Khnom⁸² och därmed beseგრar de Ghends anhang. Althalus är den som slutligen beseგრar Ghend och kastar in honom i tomheten.⁸³ Därmed slutar verket lyckligt, Andine gifter sig med Eliar och Bheid med Leitha,⁸⁴ och Dweia blir gravid med hennes och Althalus barn.⁸⁵

2. Avhandling

2.1. Presentation av kvinnor

De kvinnor som kommer analyseras närmare är kvinnor som har en stor roll i verken och kvinnor som har en speciell funktion för historien som berättas.

2.1.1. Kvinnor i *The Belgariad* och *The Malloreon*

De kvinnor som är centrala är Polgara besvärjerskan och prinsessan Ce'Nedra. Förutom dessa två är de andra som är värda att nämna kurtisanen Bethra, den onda ormkvinnan Salmissra och Zandramas.

⁷² Ibid. s. 168.

⁷³ Ibid. s. 196.

⁷⁴ Ibid. s. 208.

⁷⁵ Ibid. s. 228.

⁷⁶ Ibid. s. 246.

⁷⁷ Ibid. s. 259.

⁷⁸ Ibid. s. 282.

⁷⁹ Ibid. s. 504.

⁸⁰ Ibid. s. 630f.

⁸¹ Ibid. s. 760f.

⁸² Ibid. s. 837f.

⁸³ Ibid. s. 897.

⁸⁴ Ibid. s. 907f.

⁸⁵ Ibid. s. 912.

För att starta med en av de mäktigaste kvinnorna i *the Belgariad* är det kanske värt att nämna något om hennes historia. Hon föds i Aldurs dal och växer upp där med besvärjare omkring sig. När hon blir vuxen ger hon sig ut i världen och blir känd som Polgara besvärjerskan dotter till den odödliga Belgarath. Precis som sin far är hon odödlig och har levt i över 3000 år.

I *Queen of Sorcery* söker de efter aldurs sten. Polgaras roll i färdssällskapet är att vara till hands när faror hotar med sina magiska krafter, men också att laga mat och vara den som helar krigarnas skador. ”Hettar came back from tending the horses, and they all stood back watching Aunt Pol prepare a supper...”⁸⁶ Hon är ofta den enda som gör maten medan männen ryktar hästarna eller samlar ved. Hon är också den som är mest omtänksam och lyhörd vad gäller de andra i sällskapet. ”Aunt Pol had seated herself on the log beside the smith and was speaking quietly to him with one of her arms comfotingly about his shoulders.”⁸⁷ Smeden var ledsen för han hade dödat en annan man och Polgara skickade iväg Garion för att hon skulle trösta smeden själv. Hon är inte involverad i striderna själv och när hon väl är det så känner de andra ett behov av att skydda och rädda henne. Som vid ett överfall då Garion försöker dra henne bort från striden⁸⁸ eller när hon strider med magi mot en grolim och smeden Durnik ingriper.⁸⁹ Det finns ett tillfälle då Polgara öppet visar sin kraft och det är när hon ska rädda Garion från Salmisra.

Aunt Pol, her splendid eyes ablaze and a fiery nimbus about her, strode through the hall. [...] The trail behind Aunt Pol and the bear was littered with maimed bodies and quivering chunks of flesh. [...] Methodically, Aunt Pol was blasting down doors with word and gesture. A thick wall barred her way, and she brushed it into rubble as if it had been made of cobwebs.⁹⁰

Polgaras roll i *Castle of Wizardry* och *Sorceress of Darshiva* är till en början oförändrad. Hon är den omtänksamma och den som lagar maten. Dock blir hon tillfälligt ledare för sällskapet då Belgarath blivit medvetlös efter sin strid mot grolimernas överpräst. Hon leder dem över öknen till en början men tillslut anfaller grolimerna dem med sinnena. Hon blir tvungen att gömma sig bakom en sköld och Garion får leda dem vidare.⁹¹ I övrigt är hennes roll inte lika central som i den förra romanen. Hon agerar rådgivare åt

⁸⁶ Eddings: 1982b s. 48f.

⁸⁷ Ibid. s. 53.

⁸⁸ Ibid. s. 49.

⁸⁹ Ibid. s. 85.

⁹⁰ Ibid. s. 305.

⁹¹ Eddings: 1984a s. 38.

Garion och när han rymmer för att möta guden Torak blir hon lämnad kvar. Hon reagerar med att förstöra hela sitt rum och börja skicka iväg folk för att finna dem.⁹²

Nästa kvinna som ska granskas närmare är prinsessan Ce'Nedra som är en ung flicka och dotter till kejsaren av det mäktiga Tolnedra. Hon är mycket bortskämd och enligt Polgara är det sådan som kejsarliga prinsessor ska vara.⁹³ Hon och huvudpersonen Garion är av någon anledning omedelbart dragna till varandra.

She laughed a silvery, tinkling little laugh. "You're a strange boy, Garion. You're not at all like the other boys I've met." [...] Ce'Nedra had leaned back and was resting on her elbows, looking up at him. "Garion?"

"Yes?"

"Would you like to kiss me?"

Garion's heart started to pound.⁹⁴

Hon och Garion formar en form av hatkärlek i verket. Det inträffar när hon blivit med i deras färdssällskap och Ce'Nedra försöker få honom att gå ärenden åt henne vilket Polgara uppmuntrar.⁹⁵ Efter de lämnat dryadernas skog, där Ce'Nedra blivit nekad sin fristad, följer stenens spår via Nyissas djungler. Medan de färdas ombord på båten som tillhör en av deras vänner börjar Ce'Nedra lära Garion att läsa.⁹⁶ När *Queen of Sorcery* slutar är Ce'Nedras roll i sällskapet oförändrad.

Ce'Nedra har en mer central och viktig roll i *Castle of Wizardry* då hon hamnar i fokus när hon och Garion blir trolovade. Hon stiger in i tronsalen och ber om Garions hand eftersom ett fördrag skrevs att den nye kungen ska ta en prinsessa från hennes hemland till maka. Ce'Nedra är mycket arg för att hon tvingas till att träda in i tronsalen som en fånge trots att både hon och Garion vill ha varandra. Dock gör Garion något som mildrar hennes sinne.

"I, Belgarion, King of Riva, hereby consent to take the Imperial Princess Ce'Nedra to be my wife and queen. I declare, moreover, that she will rule jointly by my side in Riva and wheresoever else the authority of our throne may extend." The gasp that rippled through the Hall was clearly audible, and Brand's face went absolutely white. The look Ce'Nedra gave Garion was quizzical, and her eyes softened slightly.⁹⁷

Detta får stor effekt av gestalterna runt omkring som till exempel Brand Garions rådgivare. De tycker inte att en kvinna ska kunna styra och att det som Garion har gjort är högst onaturligt. Detta tankesätt fortsätter sedan när Garion har farit för att möta Torak. Ce'Nedra blir först högst förargad över att han har rymt från henne och reagerar som Polgara, med ilska. Men sedan får hon förklarat för sig att Garion gjort något osjälviskt och att det inte

⁹² Ibid. s. 303.

⁹³ Eddings: 1982b s. 203.

⁹⁴ Ibid. s. 222f.

⁹⁵ Ibid. s. 205.

⁹⁶ Ibid. s. 262.

⁹⁷ Eddings: 1984a s. 200.

hade med henne att göra. Det får henne att börja oroa sig över Garion⁹⁸ och när hon upptäcker att kungarna står och stampar utan att komma någon vart i sina krigsplaner tar hon sina steg.⁹⁹ Hon talar med kungarna och hävdar sin rätt att kunna träda i Garions ställe som en galjonsfigur.¹⁰⁰ Hon låter smida en kvinnlig rustning och visar sig för kungarna.

'All right,' he said finally, 'as long as we all understand that she's not going to make any decisions, I'll go along with the idea. I don't like it much, but that's beside the point, I suppose.' He stood up and bowed to her. 'Your Majesty,' he said, looking as if the words nearly choked him.¹⁰¹

De drar sedan iväg mot kriget. Med Ce'Nedras hjälp lyckas de vinna en allians med de arendiska krigarna. Ce'Nedra håller flera tal över hela deras land och lyckas få med sig alla krigare från det. Polgara hävdar att inte ens Garion hade klarat det.¹⁰² Efter Arenderna drar de vidare till Ce'Nedras hemland Tolnedra där hon lurar sin far till att få ett anfall och därefter lyckas få med sig hans legioner på sin sida.¹⁰³ Därefter rider hon därifrån med hela sin armé.¹⁰⁴

Kurtisanen Bethra träffar färdssällskapet i Tolnedra och hon är en gammal bekantskap till spionen Silk. Hon beskrivs som en utomordentligt vacker kvinna.

The veil was drawn back, revealing a lushly endowed woman lounging on crimson satin cushions inside the litter. Her dark hair was elaborately curled with strings of pearls woven into her tresses. Her pink silken gown clung to her body, and golden rings and bracelets clasped her arms and fingers. Her face was breathtakingly beautiful, and her longlashed eyes were wicked. There was about her a kind of overripeness and an almost overpowering sense of self-indulgent corruption. For some reason Garion felt himself blushing furiously.¹⁰⁵

Hennes roll i verket är mycket liten och ganska obetydlig. Hon informerar färdssällskapet om situationen i staden de är i. Hur grolimerna är där och sprider pengar likt vatten i sina försök att påverka tronföljden. När hon gjort detta ger hon sig av och lämnar sällskapet efter sig, smeden Durnik är rasande på henne. "Absolutely disgusting,[...] Why is a woman like that even permitted to stay in the city?"¹⁰⁶ Han verkligen visar sin avsky inför det yrke hon har medan Silk försvarar henne.

En annan kvinna som äger något av den lust som fyller Bethra är den onda ormdrottningen Salmisra. Färdssällskapet träffar henne nere i Nyissas djungler där hon är drottning över ett folk som heter nyisser. För flera tusen år innan gudarna lämnade världen

⁹⁸ Ibid. s. 304ff.

⁹⁹ Ibid. s. 309.

¹⁰⁰ Ibid. s. 311f.

¹⁰¹ Ibid. s. 320.

¹⁰² Ibid. s. 351.

¹⁰³ Ibid. s. 368.

¹⁰⁴ Ibid. s. 375.

¹⁰⁵ Eddings: 1982b s. 194.

¹⁰⁶ Ibid. s. 197.

valde guden Issa ut en prästinna som ledare och som sin älskarinna. Dock dog den här kvinnan och nyisserna valde att välja en ny som påminde om den första prästinna. På så vis påminner varje Salmissra om varandra i utseende och beteende för att fortsätta att behaga sin gud. Det är Garion som träffar henne då han blir kidnappad och förd till hennes palats. Han blir först drogad innan han förs till henne och han tycker hon är en vacker kvinna. Det är dock någonting med hennes utseende som han inte riktigt finner tilltalande.

A strange confusion seemed to fill Garions mind. The bitter drink Sadi had given him still lay on his consciousness like a blanket. Beneath it he felt at once afraid and yet strangely attracted to the queen. Her chalky skin and dead eyes were repellent, yet there was a kind of lush invitation about her, an overripe promise of unspeakable delights.¹⁰⁷

Samtidigt som hon beskrivs som fantastiskt vacker är det ändå något med henne som väcker anstöt hos huvudpersonen. Hon är fylld med en lust och en glöd som ger henne en stor hunger. Hennes klänning beskrivs mest som något nödvändigt för att hon ska kunna fästa ädelstenar i den.¹⁰⁸ Hon har även en spegel bredvid sin tronliknande divan så hon kan spegla sig hela dagarna. När Garion, drogad, ska gissa hennes ålder blir hon mycket förargad och förskräckt när han först gissar på 30. ”That’s not the face of a woman of thirty. Twenty-three–twenty-five at the most.”¹⁰⁹ Efter detta närmar hon sig honom fylld med lust och nästan hypnotiserar honom. Samtidigt som Garion blir rädd inför hennes öppet lustfyllda kropp och ansikte så är han ändå dragen.

2.2.Framställning av kvinnor

Elvin-Nowak och Thomsson skriver om hur vi människor gör kön. När ett barn föds och det antingen är en pojke eller flicka börjar omgivningen att lägga på gamla mallar som är anpassade efter det könet. Är det en flicka handlar det ofta om utseendet och det ges bort dockor som leksaker medan en pojke ofta kan få bilar.¹¹⁰ Denna uppdelning av könet är mycket märkbar i Eddings romaner. Färdsällskapet består av sju män och två kvinnor i *Queen of Sorcery*. Det skulle kunna ses som ett framsteg från till exempel brödrskapet i *The Lord of the Rings* men är det verkligen det? Polgaras roll i färdsällskapet är att laga maten och hon gillar att sy när hon har ledig tid. Elvin-Novak och Thomsson skriver att vissa yrken ibland ses som mer lämpade för ett visst kön. Män är ofta de som arbetar inom

¹⁰⁷ Ibid. s. 293.

¹⁰⁸ Ibid. s. 292.

¹⁰⁹ Ibid. s. 298.

¹¹⁰ Elvin-Novak & Thomsson: s. 21f.

byggnad medan sömnad och sminköryrken ses som kvinnliga.¹¹¹ Polgara uppvisar redan här att hon har blivit infödd i ett typiskt sätt att vara kvinna på. Vid det här könsskapande föds det vissa normer. Som man ska du vara på ett visst sätt och det finns en mängd egenskaper du ska ha. Som kvinna ska du vara på ett annat sätt. Denna norm är tydlig när Garion väljer låta Ce’Nedra bli medregent. De övriga anser att han bryter mot normen då han låter en kvinna få samma värde som en kung. Ce’Nedra försöker själv bryta den när hon försöker få kungarna att ställa sig bakom henne och erkänna henne som en rättmätig härskarinna i Garions frånvaro. Visserligen går de med på hennes krav men de låter henne inte få någon makt utan gör det klart att hon enbart ska vara en galjonsfigur. Förklaringen kan finnas i det könsmaktsystem som genomsyrar vissa samhällsskikt. ”Kort sagt innebär könsmakssystemet att samhället är ett patriarkalt system, som ordnar människor efter vilket kön de har. Män sätts högre än kvinnor, män tilldelas mer resurser och makt än kvinnor.”¹¹² När då normen i *Castle of Wizardry* bryts bildas en negativ reaktion av de allmänna figurerna runt omkring. Efter att Ce’Nedra blivit utvald till ledare för kungarnas arméer får de andra drottningarna inspiration av detta och följer hennes mönster.

’There was nothing subtle, however, about the apoplectic fury of King Anheg of Cherek when he came bursting into the council chamber a few days later [...] ‘Do you have any idea what you’ve done?’ he belowed at Ce’Nedra. ‘Done to what, your Majesty?’ she replied calmly. [...] ‘This little game you’ve been playing gave my wife the brilliant idea that she’s going to run my country while I’m gone. [...] Women have no business in politics. They’re too weakbrained for it.’¹¹³

Bengt Stahlman, författaren till *Könsrollernas maskerad* skriver också om de normer som finns kring män och kvinnor. ”Flickornas beteende bevakas och bedöms av båda könen efter andra normer än dem som gäller för pojkar. Pojkarnas normer ger dem själva större spelrum och mera frihet att göra som de vill.”¹¹⁴ Det blir ett invariant beteende att det är lättare för en kvinna att göra fel medan det för en man inte är lika lätt att bli illa betraktad av allmänheten.

Att förstärka sitt eget kön genom att spela på sin manlighet, eller kvinnlighet, brukar få positivt gensvar när män gör det. Andra ser på honom som en man att räkna med och att han är mannen med stort M. När en kvinna förstärker sin egen kvinnlighet bemöts hon ofta med negativa känslor eller känner sig löjlig.¹¹⁵ När Garion för första gången möter kurtisanen Bethra blir han generad för hon så tydligt är ett med sin kvinnlighet och också

¹¹¹ Ibid. s. 23.

¹¹² Ibid. s. 36.

¹¹³ Eddings 1984a s. 323.

¹¹⁴ Bengt Stahlman: *Könsrollernas maskerad* (Lund, 1998) s. 196.

¹¹⁵ Elvin-Novak & Thomsson: s. 18f.

med sin sexualitet. En av de normer som Elvin-Nowak och Thomsson skriver att många benämner män med är att de gillar att prata om och ha sex mer än kvinnor.¹¹⁶ Detta gör att när Bethra, och även Salmissra, så tydligt är sexuella varelser blir andra runt omkring obekväma. Durnik blir upprörd över Bethra får släppas loss i staden och Garion vill egentligen springa ifrån Salmissra när hon betraktar honom med åtrå. ”Den kvinnliga sexualiteten är kodad i termer av respektabilitet och moderlighet. För att kunna behålla denna moderliga anstrykning får sexualitet inte vara en stor del av kvinnors identitet.”¹¹⁷ Polgara, Ce’Nedra, alla de övriga kvinnorna har sexualiteten dold under ytan. Bethra och Salmissra försöker inte ens att dölja det utan visar det öppet utåt. När Ce’Nedra vid ett tillfälle öppet visar sin sexualitet chockar hon Garion. Det är när de inser att Polgara hela tiden har vetat om att de var ämnade att gifta sig. ”Ce’Nedra sighed. ’Look at all the opportunities we missed,’ she said somewhat regretfully. ’Ce’Nedra!’ Garion gasped, shocked at her suggestion.”¹¹⁸

Vid läsningen av Eddings romaner bli hans uppdelning mellan män och kvinnor mycket tydlig. Männen är kungar, ledare och krigare. Kvinnorna är makar, rådgivare eller biroller. När Zandramas är verksam i *Sorceress of Darshiva* är hon den onda ledfiguren. Dock blir hon ingen ’dark lord’ som Torak var i *The Belgariad*. Hon är visserligen härskarinna över sin armé men samtidigt är hon inte enväldig härskarinna som Torak var. Hon är dessutom inte någon gammal fiende utan är ett nytt namn. Dessa skillnader kan för Eddings vara nödvändiga för att han, precis som så många andra finner en delning efter biologin nödvändig. Det som många könsteoretiska forskare menar är att genus handlar om vilka innebörder vi lägger i skillnaderna mellan könen. Att vi väljer de skillnaderna och inte några andra, och att vi ofta på något sätt knyter dessa skillnader till makt eller status.¹¹⁹ Elvin-Novak och Thomsson skriver om hur relationen mellan en man och en kvinna började ifrågasättas efter upplysningstiden. Innan hade det varit en accepterad relation av många och som var stiftad av Gud men sedan när kvinnans förstånd började ifrågasättas höjde många mannen till skyarna. Det var via naturvetenskapliga studier där hjärnan mättes hos män och kvinnor som forskare fann att mannens hjärna var större. Då antog en del att mannen av den orsaken var mycket mer intelligent än kvinnan.¹²⁰ Stahlman skriver om samma fenomen under 1800 och 1900-talet där männen bara steg i graderna medan

¹¹⁶ Ibid. s. 29.

¹¹⁷ Ibid. s. 84.

¹¹⁸ Eddings 1984a s. 224.

¹¹⁹ Elvin-Novak & Thomsson: s. 122.

¹²⁰ Ibid. s. 123

kvinnorna blev underlägsna. ”Kvinnans styrka ansågs vara omsorg och känslor, mannens handling och förnuft. Därför var mannen skapad för samhället och produktionen, kvinnan för hemmet och familjelivets stilla omsorger.”¹²¹ Stahlman skriver också om hur det går att se spår av detta i historieskrivningen genom att det bara är kungar som fått plats och även om denna syn förbättrats finns den fortfarande kvar. Kvinnohistorien brukar bland annat behandlas i utkanten av den allmänna historieskrivningen.

Den gamla myten om att mannen är mer intelligent än kvinnan är tydlig bland kungarna i Eddings romaner. Även om det är undermedvetet från författarens sida eller kanske ett misstag går det lätt att tolka det som ett faktum. Ett exempel är när kungarna reagerar på att Ce’Nedra vill styra och det stämmer överens med den här gamla bilden av den ointelligenta kvinnan. Ytterligare ett exempel är när kung Anheg berättar varför han gifte sig med sin drottning. ”’Mind?’ he almost screamed. ’Islena doesn’t have a mind. There’s nothing between her ears but empty air.’ ’Why did you marry her then?’ ’It certainly wasn’t for her mind.’”¹²² Kungen fortsätter inte sitt resonemang om varför han gifte sig med henne men det finns en del skäl som verkar naturliga. Han kanske ville ha en vacker hustru eller så var det för att kunna få en arvinge till tronen. Det komiska med mätningen av könens olika hjärnor är att slutsatsen att kvinnan var mycket mindre intelligent än mannen kom mycket enkelt och passande för de som undersökte. ”Ledarskap har en tydlig maskulin symbolik. Han, för det är oftast en han som är chef, är stabil, trygg och lite aggressiv och får saker gjorda.”¹²³ Författarna till *Att göra kön* skriver härefter om hur svårt det kan vara för kvinnor att ta sig in i näringslivets chefvärldar då den värld de själva kommer ifrån har format dem på ett annat sätt. Att kvinnorna som försöker bli chefer, i många fall, skaffar sig ett ”manligt beteende”¹²⁴ Gå som männen gör eller tala som männen gör men det får inte vara ett för starkt manligt beteende för då kanske de sticker ut för mycket och känns som onaturliga i den miljön när andra betraktar dem.¹²⁵ Ce’Nedra skaffar en rustning med sköld och svärd, vilket i den världen är ansett som manliga kläder då kvinnor inte får slåss i strid, för att lättare kunna få andra runt omkring henne att acceptera henne som en ledarfigur. När kung Anheg blir förargad över att hans drottning ska styra i hans ställe förargar han Polgara med att säga att kvinnor har för svaga hjärnor för politik. ”’Oh-sorry, Polgara,’ Anheg muttered, embarrassed. ’I didn’t mean you, of course. I

¹²¹ Stahlman s. 171.

¹²² Eddings: 1984a s. 323.

¹²³ Elvin-Novak & Thomsson s. 204.

¹²⁴ Ibid. s. 204.

¹²⁵ Ibid. s. 51.

don't really think of you as a woman.”¹²⁶ Även om detta inte riktigt faller i god jord för Polgara så är det ändå en intressant anmärkning. Polgara har tillbringat så många år med att agera rådgivare åt maktens män att kungarna inte tycker det är onaturligt att hon finns med och ger råd, och order. Dock ses hon då inte längre som en kvinna men ändå inte heller riktigt som en man. Ce’Nedras ledarroll är mer en symbol för att skapa en union mellan de olika länderna. Hon förenar dem med det mål att de ska bekämpa Torak men det är inte hon som leder hären utan det är egentligen de andra kungarna. Ce’Nedra rider med i hären utan att fatta några beslut och hon vill det inte ens. ”I’m only a young girl,’ she confessed, ’unused to the intricacies of strategy and tactics. I could never make any decisions in that area without the fullest advice from you gentlemen.”¹²⁷ Det intressanta med hennes ledarroll är att i *Att göra kön* skriver de om hur en del kvinnor väljs in i ledarpositioner eller in på möten för att bli alibin för jämställdheten.¹²⁸ Ce’Nedra gör visserligen något som inte ens Garion kunnat göra när hon övertalar arenderna och tolnedrerna att bli med i hennes armé, men i grund och botten är hon bara en symbol utan någon egentlig makt.

Elvin-Novak och Thomsson fortsätter sitt resonemang kring kvinnan ur ett historiskt perspektiv med att skriva om hur det kvinnliga ägget upptäcktes 1927 och hur detta ledde till att den allmänna uppfattningen att kvinnan inte var någon sexuell varelse.¹²⁹ Det resonemanget passade bra in i den passiva roll som kvinnan fick i början av 1900 talet. ”Vi ’gör kön’ av biologin och biologin används för att rättfärdiga normer i samhället som utesluter kvinnor och ursäktar män.”¹³⁰ Många av de biologiska skillnader som många använder för att beskriva kvinnan och mannens relation är ibland inte alls biologi. Som att mannen skulle vara fysiskt starkare än kvinnan kan delvis bero på vanor och kost och det kan också finnas en orsak i hur pojkar och flickor leker eller rör sig under uppväxten.¹³¹ En flicka som växer upp med att spela fotboll eller idrotta mycket regelbundet blir starkare än en kille som vuxit upp utan någon av dessa vanor. Ibland används biologi som en ursäkt för ett beteende som inte är accepterat, när en man till exempel kanske har våldtagit en kvinna kan det röra sig om att han inte kunde motstå henne eller att det kanske var hormonerna som styrde. En sådan ursäkt används väldigt sällan när en kvinna har gjort något som är socialt fel.¹³² Det blir en skuldbeläggning på kvinnan för att en våldsam handling utförd av en man beror på hennes kön och inte på honom. När Althalus och hans sällskap ska besöka

¹²⁶ Eddings: 1984a s. 324.

¹²⁷ Eddings: 1984a s. 312.

¹²⁸ Elvin-Novak & Thomsson: s. 210f.

¹²⁹ Ibid. s. 123f.

¹³⁰ Ibid. s. 125.

¹³¹ Ibid. s. 124.

¹³² Ibid. s. 125.

sin armé måste Leitha och Andine dölja sina kvinnliga former så de inte ska locka de manliga soldaterna.¹³³ Det blir inte bara en negativ bild för kvinnorna då de blir skuldbelagda om något skulle hända och männen framställs som djur som inte kan lägga band på sig. Skillnaderna mellan könen blir ofta många och stereotypa. ”[...] den riktiga kvinnan vill ha tjugo röda rosor till morgonkaffet, tända ljus [...] vill den riktige mannen i stort sett bara ha sex om han nu inte befinner sig på jakt, på styrelsemöte eller i något annat manligt sammanhang [...]”¹³⁴ Dessa typiska bilder av hur män och kvinnor ska vara är mycket märkbar i de relationer som förekommer i *The Belgariad* och *The Malloreon*. Ett exempel är att kvinnor inte ska dricka och att kvinnor ska ogilla när män gör det men ändå acceptera det. När männen sedan är bakfulla njuter kvinnan av att de är det.

He dismounted, went to one of the packhorses, and drank from a leather waterskin. 'That isn't going to help, you know,' Aunt Pol told him a bit smugly. He chose not to answer. 'I think it's going to be a lovely day today,' she said brightly, looking first at the sky and then at the men around her who slumped in their saddles in attitudes of miserable dejection. 'You're a cruel woman, Polgara,' Barak said sadly.¹³⁵

Elvin-Novak & Thomsson skriver om den populärpsykologi som finns som berör kommunikationen mellan en man och en kvinna. De nämner bland annat John Grays *Men are from Mars, women are from Venus* (1992).¹³⁶ Bengt Stahlman nämner också det verket och enligt honom handlar den om de skillnader som finns mellan män och kvinnor är så djupa att det är som om de är från olika planeter.

Marsianerna sätter värde på kunnande, kompetens, effektivitet och prestationsförmåga. De är ständigt sysselsatta med att bevisa hur duktiga de är och utveckla sin kapacitet och sina färdigheter. Deras jagkänsla bestäms av deras förmåga att uppnå resultat. De upplever tillfredsställelse först och främst genom framgång och goda prestationer [...] Venusianerna har andra värderingar. De sätter kärlek, kommunikation, skönhet och mänskliga relationer högt. De ägnar mycket tid åt att stödja, hjälpa och vårda sig om varandra. [...] De upplever tillfredsställelse genom gemenskap och samhörighet med andra människor.¹³⁷

Tankesättet att män och kvinnor talar olika språk finns lite här och var i Eddings romaner. ”Women get strange on you sometimes [...] They don't think the same way we do.”¹³⁸ Enligt Elvin-Novak & Thomsson säger att den här populärpsykologiska teorin ofta innebär att det finns två sätt att få en man att göra någonting som han egentligen inte vill. Om mannen till exempel ska ta ut soporna finns det två sätt som ska få honom att göra det. Det ena är att ge en ren order. Genom att kvinnan ställer sig och beordrar mannen att ta ut soporna talar hon hans språk. Det andra alternativet är att vädja till mannens styrka genom

¹³³ Eddings: 2001 s. 424.

¹³⁴ Elvin-Novak & Thomsson: s. 126.

¹³⁵ Eddings: 1982b s. 199.

¹³⁶ Elvin-Novak & Thomsson: s. 126.

¹³⁷ Stahlman: s. 243f.

¹³⁸ Eddings: 2001 s. 601.

att lägga huvudet på sned och kanske säga att soppåsen är för tung för henne.¹³⁹ Det här är en teori men det intressanta med den är att Polgara alltid, när hon vill att någon annan ska göra något, gör på det första sättet. Hon ger order till både män och kvinnor och förväntar sig att bli åtlydd. Detta hade kanske inte varit något speciellt om det inte vore för att männen ofta vägrar lyda, till att börja med, men hon får tillslut som hon vill. Den enda mannen hon ibland får böja sig för är Belgarath hennes far. Ce’Nedra är däremot någon som använder båda dessa sätt för att få sin vilja igenom. Hon brukar börja med att ge order men när hon märker att det inte fungerar går hon över till att vädja och lirka. Hon är visserligen en ung flicka men hon använder ändå sin skönhet för att få män att göra som hon vill.

’So they said. Tell them to stop it.’ ’No.’ ’No?’ [...] ’What do you mean, no?’ [...] ’Please, father,’ she begged, her tone dropping into a wheedling note. She took hold of one of the folds of his gold mantle and twisted it around one of his gold mantle and twisted it around one of her tiny fingers. ’Please.’ The look she directed at the Emperor through her lashes would have melted stone.¹⁴⁰

Även om Ce’Nedra i exemplet ovan fortfarande är en mycket ung flicka som är ungefär femton år gammal är det ändå ett tydligt exempel på den allmänna tron om att det är antingen en order eller en vädjan som fungerar när en kvinna vill att en man ska göra något. När Ce’Nedra pratar med Garion för första gången är det också för att ge en order om att hon vill ha vatten.

När Eddings presenterar sina olika kvinnogestalter i sina romaner är ett gemensamt drag att de alltid är mycket attraktiva. Förutom Polgara och Ce’Nedra som är de kvinnliga gestalterna med störst utrymme är även Dweia, Leitha och Andine beskrivna som mycket vackra kvinnor. Nina Björk skriver i *Under det rosa täcket* om hur tidningar som har kvinnliga läsare har artiklar om hur kvinnan ska göra för att göra sig mer kvinnlig. Det handlar ofta om smink, parfym och vilka kläder hon ska bära. Björk ifrågasätter detta.

Modemagasinen säger: först har vi kvinnan – sedan följer kvinnligheten. Jag menar i stället: först har vi bestämt vad kvinnlighet är – sedan blir vi kvinnor. Eller snarare: kvinnan är sin kvinnlighet – utanför den känner vi henne inte. Om det inte hade funnits kulturella berättelser om kvinnlighet, så hade vi inte heller varit vad vi idag menar med kvinnor.¹⁴¹

Den onda kvinnan i Eddings romaner är också vacker, undantaget är Gelta i *The Redemption of Althalus*, men Zandramas och Salmisra som nämnts tidigare är båda två kvinnor som betraktas som två kvinnor ur den onda skaran. Dock har de båda någonting som får de runt omkring dem att backa. Salmisra blir Garion rädd för då hon så öppet visar

¹³⁹ Elvin-Novak & Thomsson: s. 127.

¹⁴⁰ Eddings: 1982b s. 185.

¹⁴¹ Nina Björk: *Under det rosa täcket. Om kvinnlighetens vara och feministiska strategier* (Stockholm, 1996) s. 23.

sin lust för andra män. Zandramas finner Garion något annorlunda med som han inte riktigt tycker om.

Her features were regular, even beautiful. Her hair was a lustrous black, and her skin was very nearly as pale as that of Garion's cousin Adara. The similarity ended there, however. Zandramas was a Grolim, and her dark eyes had that peculiar angularity common to all Angaraks, her nose was slightly aquiline, and her forehead was broad and unlined. Her chin was pointed, which made her face seem oddly triangular.¹⁴²

Zandramas tillhör ett annat folkslag än Garion och han kan inte riktigt se henne som en skön, vacker kvinna.

Frågan är vad är det egentligen som är att vara kvinnlig? Björk skriver att först kommer en definition av kvinnlighet och sedan kvinnan. Om en kvinna väljer att inte piffa till sig, utan att sitta i mjukiskläder, vem kan säga att hon inte är kvinnlig? Björk skriver också att om en kvinna skulle välja att trotsa den uppväxt och den uppfostran som många kvinnor får om att vara den mjuka, den förstående och den vackra. Om hon trotsar detta stereotypa mönster kan hon inte välja att ta det som i allmänhetens ögon ses som ett manligt beteende. För omgivningen kommer då att se de biologiska bevis som visar att hon faktiskt är en kvinna och inte en man.¹⁴³ Elvin-Novak & Thomsson skrev också om detta. När en kvinna ska försöka slå sig fram i näringslivet och få höga positioner eller chefsjobb, antar hon ett mer manligt sätt för att på det sättet få respekt från sina manliga kollegor. Använder kvinnan för många manliga egenskaper blir det tyvärr en motsatt effekt och männen kommer tycka hon är alldeles för avvikande.

Silks mamma är en kvinna som väcker ett intresse att granska närmare. Personerna runt omkring ser på henne med tragiska ögon och med medlidande. Hon var en av sitt lands vackraste kvinnor tills en pest svepte genom landet som gjorde henne blind. Den gav henne också ärr över hela sitt ansikte som förstörde hennes skönhet. Alla personerna runt omkring henne, däribland Silk och Belgarion, ser på henne med mycket tragiska ögon. Silk låtsas inte se hennes fula drag när han möter henne för de tror att hon inte vet om det. Efter deras möte gråter Silk och dricker sig redlöst berusad. Här blir det tydligt vilken stor vikt skönheten har i Eddings böcker. En kvinna som blir smittad och sjuk i pesten men som överlever, med ärr som bevis, betraktas som något tragiskt och hemskt. Silks reaktion är också mycket annorlunda.

'Doesn't he like his mother?' Garion asked.
'He loves her very much,' the queen replied. 'That's why it's so terribly difficult for him. She's blind-fortunately.' [...] She doesn't realize how disfigured her face is—at

¹⁴² Eddings: 1990 s. 251.

¹⁴³ Björk: s. 25.

least we hope she doesn't. The meetings between Kheldar and his mother are heartbreaking. There's no hint in his voice of what he sees, but his eyes—'¹⁴⁴

Trots att hon överlevde är hennes historia tragisk för de övriga. Dock blir det tragiska inte hennes livsöde utan Silks tappra visiter. Hans tapperhet i att inte låta påverkad av hennes fula yttre vid sina besök. Att hon ska fortsätta leva i den lögnen att hon fortfarande är en av de vackraste kvinnorna i landet. Omgivningen är inriktad på hur en kvinna ska vara och hur hon ska se ut. Nina Björk skriver om den kvinnliga maskeraden som finns i vårt samhälle idag. Till en början handlade det om när kvinnan klädde sig i manliga kläder för att kunna ta sig fram inom yrken som var mansdominerande. Maskeraden är mycket djupare än så. Under åttio, och nittioalet, kom det slagord från modemagasin som till exempel *Elle*. Det handlade om att kvinnan skulle våga vara sexig och kvinnlig. Att hon skulle klä sig i korta klänningar, bära urringningar och använda smink. Maskeraden handlar då om att en kvinna måste klä sig i vackra eller sexiga kläder, sminka sig, fixa sitt hår och en mängd andra yttliga förändringar för att få vara kvinnlig.¹⁴⁵ Hon klär ut sig till kvinna och när denna uppfattning är allmänt uppfattad som vettig och riktig är det kanske inte underligt, när en kvinna mister sin skönhet, att andra runt omkring betraktar det som något tragiskt och hemskt. Den här maskeraden talar även Andine och Leitha om i *The Redemption of Althalus* när de diskuterar Dweias stora skönhet.

'She cheats.'

'Of course she does,' Leitha replied. 'Don't we all? Don't we put soot on our eyelashes to make them look longer? Don't we pinch our cheeks to make them look rosier? Dweia's a girl, the same as you and I are. She's a much better cheat than we are, though.'¹⁴⁶

När en äldre kvinna introduceras i Eddings romaner är deras presentationer ofta mycket lika varandra. Som när Belgarion möter häxan Vordai för första gången "[...]reveal a woman's face that, though very old, still bore the luminous traces of what had once been an extraordinary beauty."¹⁴⁷ De äldre kvinnorna har alltid spår om vad som varit en stor skönhet. Stahlman citerar från Naomi Wolf. "Män åldras förstås inte med större behag fysiskt utan endast i fråga om social status. Vi lider av felsyn i detta avseende eftersom våra ögon är tränade att se tiden som en defekt i kvinnornas ansikten men som ett tecken på gestalt i männens."¹⁴⁸ Elvin-Novak & Thomsson skriver även de om den dubbelmoral som finns i jämförelsen mellan äldre män och äldre kvinnor. "Kvinnor som inte längre anses

¹⁴⁴ Eddings 1984a: s. 280.

¹⁴⁵ Björk :s. 19.

¹⁴⁶ Eddings 2001: s. 253.

¹⁴⁷ Eddings 1984a: s. 255f.

¹⁴⁸ Stahlman: s. 175.

unga och snygga utesluts ur många sammanhang. För män är det inte lika viktigt att undanhålla åldrandets tecken.”¹⁴⁹ När äldre män introduceras i Eddings romaner nämns inte någonting om deras utseende förutom enkla beskrivningar utan någon värdering, vilket även gäller för unga män. När till exempel Althalus träffar Eliars chef beskrivs han såhär. ”[...]to the kilted man with shrewd eyes and a clean-shaven face at the head of the table[...]”¹⁵⁰ När Eliar däremot ska presentera Andine för sin mamma lyder beskrivningen såhär. ”Eliar’s mother was a fairly tall woman in her late thirties. She had chestnut colored hair, and her eyes were a deep, deep blue.”¹⁵¹ Mamman är i slutet av trettioårsåldern vilket i romanen ska få henne att framstå som en äldre kvinna medan de äldre männen i hennes klan presenteras utan någon större precision beträffande deras ålder.

Sahlman skriver om hur kvinnan ofta spelar en andrahandsroll inom populärlitteraturen.¹⁵² Antalet kvinnor i Eddings romaner är stort men vad går deras roller egentligen ut på? Polgara har en någorlunda stor roll men hennes aktivitet är inte alls lika stor som hennes far Belgaraths som har en liknande funktion som hon har. Ce’Nedra är en typisk nutida prinsessa som påminner om till exempel prinsessan Eilonwy, som nämns i *Genus i fantasy*. Skillnaden är att Ce’Nedra inte är involverad i några strider medan Eilonwy strider jämsides huvudpersonen. Dock är Ce’Nedra frän genom att hon grälar på Garion om hans brister och fel precis som Eilonwy gör. Eddings framställning av henne kan vid första ögonkastet få henne att framstå som en stark ung kvinna men är hon det? Eilonwy verkar också stark till en början. Under den tidigare rubriken *Genus i fantasy* står det om hur en författare ibland kan, i sin iver att beskriva en stark kvinna, glömma vilken relation hon har till mannen. Eilonwy gav upp sina magiska krafter för att kunna gifta sig med Taran. Ce’Nedra är tvingad att gifta sig med Garion, vilket hon visserligen vill, men det är ändå genom tvång. Hon vore underkastad hans makt om han inte gjort henne till medregent. Skillnaden här blir mer positiv för Ce’Nedra då inte offerar lika mycket som Eilonwy då Garion också är tvingad till giftermålet.

2.3. Utveckling?

Den andra frågeställningen i den här uppsatsen är ifall det finns någon utveckling i David Eddings framställning av kvinnor. För att svara på detta analyseras ett av hans senare verk *The Redemption of Althalus*. Det finns fyra kvinnor som tar stor plats i det här verket. Det är

¹⁴⁹ Elvin-Novak & Thomsson: s. 202.

¹⁵⁰ Eddings 2001: s. 133.

¹⁵¹ Ibid. s. 664.

¹⁵² Sahlman: s. 195.

gudinnan Dweia, härskarinnan Andine, häxan Leitha och den onda Gelta. Dweia äger många liknande egenskaper med Polgara. Båda gillar att laga mat och de är också omsorgsfulla. De äger även samma egenskap att de grälar med en man i dess närhet. Polgara hamnar i argument med sin far Belgarath och Dweia med Althalus. Dock är inte Dweia underställd någon man som Polgara är. ”’Forbidden?’ Her tone was flat, even unfriendly. ’Well he is God, after all.’ ’So am I, Althalus, and nobody tells me what I can or can’t do[...].’¹⁵³ Andine är mycket lik Ce’Nedra. Både två är prinsessor med mycket makt och båda två beskrivs som bortskämda och högljudda. ”’You said ten!’ Andine’s voice suddenly soared.”¹⁵⁴ Andine använder sina röster för att kunna hålla tal och hon säger själv att det är ett utmärkt instrument. Ce’Nedra äger lika starka röstresurser. ”’No?’ Her tone was incredulous. ’No?’ Her voice climbed several octaves.”¹⁵⁵ Båda använder de sina röster till att hålla tal och vinna över arméer på sin sida. Leitha påminner om slavinnan Taiba i *Castle of Wizardry* i och med att de båda ingår i en relation med en mycket religiös man. Taiba blir förälskad i Relg som är djupt religiös och som ser synd vart han än tittar. Likaså blir Relg förälskad i henne och de blir lyckliga tillsammans. Bheid är inte lika hård beträffande synd som Relg är men i början av deras relation påpekar Leitha, som kan höra andras tankar, någonting.

’You don’t have the same kind of thoughts about me that other men have.’ ’Those thoughts are vile, Leitha. It’s the duty of a priest to suppress vile thoughts.’ ’Ah, perhaps that’s it. It’s making me very uncomfortable, though, Bheid. You despise those vile thoughts, and when you suppress them, what comes in my direction is hatred. Your hatred is directed at the thoughts, but it seems in my mind to be directed at me.’¹⁵⁶

Lösningen på det problemet blir att Bheid får släppa på sina spärrar och låta lite syndiga tankar finnas, för hennes skull.

I de tidigare romanerna av Eddings var det alltid Polgara som stod för matlagningen, ibland även Ce’Nedra även om hon var en dålig kock, och detta gjordes utan ifrågasättning för hon älskade att laga mat. I *The Redemption of Althalus* varierar rollen. Ibland är det Althalus som står för maten och ibland är det gudinnan Dweia som ansvarar för det. Dock förekommer det en annan intressant aspekt i form av mat. När Andine börjar inse att hennes känslor för Eliar går lite djupare än vad hon tidigare visste om börjar hon mata honom. Det ska vara ett tecken på hennes kärlek till honom. Det fortsätter sedan med att hon ska servera honom och lägga upp mat på hans tallrik. ”Eliar replied, filling his plate again. ’I’m

¹⁵³ Eddings 2001: s. 269.

¹⁵⁴ Ibid. s. 164.

¹⁵⁵ Eddings 1982b: s. 185.

¹⁵⁶ Eddings 2001: s. 293.

supposed to do that for you, Eliar,' Andine objected. 'Now put that back and give me your plate.'"¹⁵⁷ Althalus säger att det är av kärlek hon gör det och drar liknelsen att för kvinnor, och fåglar, är mat kärlek.¹⁵⁸ Detta gör att Andine får rollen som den stöttande och framför allt födande kvinnan. Att hon som älskar en man ska vilja föda honom är en del i den stereotyp som finns om kvinnan som en som göder mannen. I de tidigare romanerna av Eddings finns inte detta inte lika utpräglat men det nämns i en konversation mellan Polgaras man Durnik och en annan av deras färdkamrater. De träffas och har inte setts på ett tag i *Guardians of the West*. "'Married life agrees with you, my friend,' he added. 'I think you've put on a few pounds.' 'I'd say that your wife has been adding a few extra spoonfuls to your plate as well.'"¹⁵⁹

Gelta som är den enda kvinnan i de ondas skara i *The Redemption of Althalus* skiljer sig från de onda kvinnorna Salmissra och Zandramas. Att Eddings låter alla sina goda kvinnor vara vackra kan lätt ge uppfattningen att de onda kvinnorna alltså måste vara fula. Zandramas och Salmissra är inte fula utan vackra kvinnor men som även har något som gör att omgivningen inte riktigt kan se dem som sköna kvinnor. Gelta däremot är en uttalat ful kvinna och äger ingen av de andras sköna egenskaper.

Now that he was closer to her, Althalus could see how truly ugly she really was. Her face was a mass of deeply indented pock-marks, and her big nose had obviously been broken several times. She had pig-like little eyes and more than a hint of a mustache. She also had shoulders like an ox and a rancid fragrance about her.¹⁶⁰

Geltas historia är mycket speciell och går att jämföra med när Elvin-Novak & Thomsson skriver kvinnorna som försöker lyckas i näringslivet som chefer. I det land som Gelta växte upp i var kvinnor inte betraktade som några som kunde leda. Hon växte dock upp med sina faders krigare runt omkring sig. "She's as big as any man, and far more savage."¹⁶¹ Enligt Dweia tänker hon mer som en man och när hon ville åt tronen slaktade hon sig fram till den. När någon ifrågasatte hennes kön dödade hon den personen och därmed blev hon, med hjälp av våld, ledare för hela klanen. Genom att anta mannens sätt att vara kunde Gelta lättare bli accepterad och kunde lättare nå sin plats på tronen. Det blir, som Elvin-Novak & Thomsson skriver om, att hon blir för utmanande med sina manliga egenskaper. Hon blir ledare och tar över tronen med hjälp av våld. Det blir däremot en fortsatt ifrågasättning av hennes manliga sätt. Althalus och alla de männen som finns runt omkring honom tycker

¹⁵⁷ Ibid. s. 305.

¹⁵⁸ Ibid. s. 564.

¹⁵⁹ Eddings 1987: s. 26.

¹⁶⁰ Eddings 2001: s. 618.

¹⁶¹ Ibid. s. 278.

hon är mer man än kvinna. "[...] so she thinks more like a man than a woman."¹⁶² Det är inte bara kvinnobilden som ifrågasätts genom Gelta utan även mansbilden. Är alla män mördarmaskiner som Gelta?

En intressant aspekt med *The Redemption of Althalus* är att när Althalus letar efter de figurer som ska bli med i hans färdssällskap använder han en kniv som de får läsa på. Alla läser olika ord och det ordet är något centralt för den gestalten. Det kan handla om något de behöver lära sig eller hur de kan besegra sin motståndare. Althalus ord är "seek" vilket kan tolkas som att han ska söka efter sina färdkamrater.¹⁶³ Krigaren Eliars ord är "lead"¹⁶⁴, prästen Bheids ord är "illuminate", pojken Gher "deceive". Dessa ord betyder "leda", "upplysa", "bedra" och de är ganska neutrala ord. De två kvinnornas ord är däremot lite annorlunda. Andines ord är "obey"¹⁶⁵ och Leithas är "listen".¹⁶⁶ I slutändan använder Andine sitt ord för att besegra Gelta. Hon låtsas lyda henne och därav går Gelta i fällan. Leitha kan lyssna på andras tankar och det är så hon använder sitt ord. Det är dock intressant att de två kvinnorna får orden "lyda" och "lyssna" medan en av männen får ordet "leda". Kvinnornas ord gör dem underordnade andra. Genom att lyda har Andine någon som bestämmer över henne och Leitha har någon som hon måste lyssna på. Eliar ska leda någon eller några vilket gör att de blir beroende av, och underordnade, honom. Behid ska upplysa och det gör också att andra blir beroende av honom. Andines ord handlar bara inte om hur kan besegra Gelta. Andine är härskarinna över ett helt folk och hennes ord innebär också att hon måste lyda Althalus och Dweia. Detta får hon kämpa med och Leitha ska även hon lyssna på Althalus och Dweia vilket hon har svårt att göra därför att hon är van vid att gå sin egen väg. I de tidigare romanerna av Eddings finns inte detta moment med. Där finns det inga karaktärer som får ord som handlar om deras utveckling eller kamp. Det finns däremot två profetior som namnger de olika karaktärerna. Männen har namn som "The Knight and Protector", "The Guide", "The Horse Lord" medan kvinnorna heter "The Queen of the World",¹⁶⁷ "The Mother of the Race that Died",¹⁶⁸ "The Woman Who Watches".¹⁶⁹ Männens namn betyder "beskyddaren", "vägvisaren", "herren över hästarna" och kvinnornas "världens drottning", "Modern till den döda rasen/folket", "Kvinnan som vakar". Precis som vid orden i den senare romanen blir kvinnornas namn mer passiva och

¹⁶² Ibid. s. 279.

¹⁶³ Ibid. s. 173.

¹⁶⁴ Ibid. s. 196.

¹⁶⁵ Ibid. s. 214.

¹⁶⁶ Ibid. s. 251.

¹⁶⁷ David Eddings: *Magician's Gambit* (London, 1983) s. 136f.

¹⁶⁸ Eddings 1984a: s. 160.

¹⁶⁹ Eddings 1987: s. 425.

beroende av något annat. Drottningen i Eddings romaner är mer underställd mannen och modern är en vanlig roll som Eddings ger sina kvinnliga gestalter. Kvinnan som vakar är hon som ska ha översikt över andra vilket verkar mycket likt det Polgara gör. Männens namn är mer fria, en herre har inge över sig och har visserligen undersåtar men han är inte skyldig dem något. Vägvisaren har andra som är beroende av honom och likaså beskyddaren. Polgaras namn är inte uttalat men däremot säger Cyradis vilken uppgift hon har. ”It is as it hath ever been, Holy Polgara. Thou must guide, and nurture, and protect, for thou art the mother[...]”¹⁷⁰ Silk som är “The Guide” och har som uppgift att agera vägvisare. Det är något som Cyradis säger att Polgara ska göra med, utöver att skydda och vara modern som lagar mat.

3. Avslutning

3.1. Sammanfattning

David Eddings är en fantasyförfattare som skrivit många romaner med många fascinerande exempel på hur kvinnan ska vara. Där finns den stödjande, förstående kvinnan i Polgara och i Dweia, de som lagar mat åt alla i sitt färdssällskap. I Ce’Nedra och Andine bor det två unga flickor med en förkärlek för bortskämda påhitt och för dramatik. Kurtisanen Bethra är kvinnan som öppet visar sin sexuella lust vilket får män runt henne att antingen bli attraherade eller skrämde. Den första frågeställningen till uppsatsen handlade om hur Eddings framställning av kvinnor ser ut, ur ett genusperspektiv, i de fyra omnämnda verken?

Det finns många likheter mellan vissa genusteorier och den könsuppdelning som förekommer i verken. Eddings verkar vara mycket färgad av hur samhället är uppbyggd och hur det ser ut på många ställen. Hans romaner är genomsyrade av ett könsmaktsystem där männen är överordnade kvinnor i många situationer. Det räcker med att se hur kungarna har fullständig makt medan deras drottningar endast verkar äga rätten att klä sig i de vackraste klänningar och föda fram en arvinge till tronen. Ce’Nedra blir den symboliska ledaren för de goda arméerna som hade gett en kung stor makt men när hon får den är det utan att få någon tillgång till riktig makt. Hon blir som ett alibi för jämställdheten som Elvin-Novak & Thomsson skriver om. Hur en del män väljer in kvinnor i organisationer för att uppfylla en bild av jämställdhet. Precis så gör kungarna genom att låta Ce’Nedra bli symbolen för deras

¹⁷⁰ Ibid. s. 425.

arméer. Hon är en av de mer modernt beskrivna prinsessorna. De ifrågasätter huvudpersonen och är inte samma oskyldiga offer som en del äldre beskrivna prinsessor är.

Det finns skillnader mellan könen i romanerna. Män och kvinnor talar olika språk och män ska gilla att dricka alkohol och kvinnorna att tortera dem dagen efter. Dessa skillnader skrev John Gray om i sitt verk *Men are from Mars, Women are from Venus*. Han skriver om hur en kvinna ska göra för att få sin man att lyssna och göra som hon vill. Hon kan antingen ge honom en ren order eller vädja till hans manliga styrka och överlägsenhet. Dessa två olika metoder är centrala när Ce'Nedra har med män att göra. Hon ger dem antingen en ren order eller vädjar till dem. En annan skillnad mellan könen är att männen ser kvinnorna som ointelligenta. Det märks tydligt när Ce'Nedra försöker få bli ledare eller bara i det beviset att nästan inga kvinnor finns i någon ledarposition. Genusteorin om att kvinnans roll genom tiderna ändrats från den ointelligenta till den födande maskinen till en starkare person syns i Eddings romaner då alla dessa olika kännetecken finns. De är på vissa håll sedda som ointelligenta, på andra som några som är där för att föda fram en arvinge till tronen. Han beskriver även en del som starka kvinnor men som det nämns under 'gender' i fantasy glömmar han bort kvinnans relation till mannen. Polgara är visserligen en stark kvinna men hon är underlägsen sin far och har inte samma auktoritet som han. Han kan fatta större allvarigare beslut angående färdssällskapet medan hon mest står för matlagningen. I sin beskrivning av kvinnan finns det ett kännetecken och det är att alla är vackra. När han beskriver männen är det ofta beskrivningar utan några laddade ord utan mycket enkelt till exempel om gestalten har skägg eller liknande. När Eddings beskriver en kvinna däremot tar han sig tid och beskriver hennes skönhet. Vilken vacker hy hon har eller vilken klar hårfärg hon har. När han beskriver äldre kvinnor är det också en del i deras beskrivning att det ska finnas spår av en stor skönhet. När Silks mamma förlorar sin skönhet är detta nästan mer hemskt än att hon mist sin syn.

Elvin-Novak & Thomsson skriver om män som förstärker sin stereotypa personlighet som en aggressiv man som tar vad han vill ha. När en kvinna förstärker sitt stereotypa beteende ser de andra runt omkring på henne som löjlig eller fel. Även när en kvinna öppet visar sin sexualitet blir omgivningen förvånade eller upprörda. Bethra visar öppet sin sexualitet och Durnik frågar upprört varför hon släpptes lös i staden. Salmisra visar också sin sexualitet öppet och Garion finner henne både attraherande och skrämmande. Ce'Nedra visar ibland sin sexualitet öppet inför Garion och bemöts med chock från hans sida. Björk ifrågasätter kvinnligheten och om det verkligen är att sminka sig, fixa sitt hår och klä sig i vackra klänningar eller sexiga underkläder.

Den andra frågeställningen var om det finns någon utveckling i David Eddings sätt att beskriva kvinnor och, i så fall, hur ser den ut? Beträffande handlingen påminner många figurer om varandra. Gudinnan Dweia är nästan en avbild av Polgara dock med skillnaden att Dweia inte är underställd någon vilket är en utveckling. Ce'Nedra påminner om Andine som en kort vacker prinsessa med kort temperament. Medan Polgara lagade maten vid varje tillfälle så varierar denna roll i *The Redemption of Althalus* då Althalus lagar maten ibland genom trolldom och ibland är det Dweia. Det finns en annan aspekt av matning som dykt upp och inte finns starkt utsagd i de tidigare romanerna. Det handlar om att en kvinna ska vilja mata sin män och se till att han får i sig ordentligt med mat. Andine matar Eliar vilket Althalus noterar att hon gör av kärlek. Polgaras man och en annan man pratar om samma fenomen i och med att de nyligen har gift sig. Tydligen ska en nygift kvinna vilja mata sin man för att se till att han får i sig tillräckligt med föda och klarar sig. Ett kännetecken för Eddings tidigare romaner var att alla hans kvinnliga gestalter var alltid vackra även de onda. Dock finns det en ändring i detta sätt att beskriva dem i hans senare roman. Gelta som är den enda onda kvinnan i *The Redemption of Althalus* är en mycket ful kvinna och även om Salmissra och Zandramas båda två äger egenskaper som gör dem oattraktiva inför en annan karaktär från romanerna är de ändå fysiskt vackra. Gelta blev precis som vissa kvinnor i näringslivet, tvungen att ta sig fram genom att tänka och agera som en man. Hon växte upp som en ensam kvinna i ett krigarsamhälle med enbart män omkring sig. Män som alla hade stereotypa drag som aggressivitet och begär efter makt. Hon slaktade sig fram till tronen, vilket alla hennes motståndare också hade gjort, och efter hon tog makten över nästan hela sin klan dödade hon alla de som tog upp hennes kön som något negativt. Dessa tre onda kvinnor, Gelta, Zandramas och Salmissra är alla kvinnor som betar sig mot den norm som Eddings har målat upp och som det skrivs om i *Att göra kön* och *Under det rosa täcket*. Salmissra betraktas med avsky genom att hon öppet visar sin lust och sin kvinnliga sexualitet. Zandramas är en kvinna med makt och är ledare för stora skaror och Gelta har antagit många manliga egenskaper och på det sättet blivit en ledare för en krigarklan. Utveckling av Eddings sätt att porträttera onda kvinnor är mycket speciell. De får mer manliga egenskaper, utifrån deras värld att se det, men de runt omkring ifrågasätter deras kvinnlighet och deras mänsklighet.

I *The Redemption of Althalus* får varje gestalt ett ord som beskriver hela deras personlighet och deras livsöde. I Eddings tidigare romaner finns inte detta fenomen men däremot har de alla ett namn som sammanfattar samma sak. Kvinnornas namn och ord gör dem ofta beroende av någon annan. De ska lyda, lyssna och de är mödrar, vakande kvinnor.

Männen ska leda, visa vägen, upplysa och skydda. Vaka och skydda är inte samma sak som det går att tro till en början. Skydda symboliserar en mer aktiv roll medan vaka är mer passiv och stillasittande. Dessa namn och ord fångar Eddings syn på hur kvinnor och män ska vara på ett mycket talande sätt.

3.2. Avslutande diskussion

Det går att fråga sig vad det innebär att vara kvinna? Är det att ha de biologiska bevisen på sin kropp eller är det att följa de senaste tipsen i tidning *Elle*? Under 1900-talet har synen på kvinnan ändrats. Från att det gjordes mätningar på hjärnor på både män och kvinnor vilket resulterade i att när mannens hjärna var större drogs slutsatsen kvinnan ointelligent. Från korkad till avelsmaskin då det kvinnliga ägget upptäcktes och kvinnor inte längre sågs som sexuella varelser. Mitt i all denna utveckling finns vi människor som inte riktigt vet vad vi ska tro längre. Är en kvinna kvinnlig först då hon klätt sig i sexiga underkläder, sminkat sig, fixat sitt hår och ligger i sin säng som flickan i annonsen? Eller är det när hon precis har vaknat och ställt sig naken framför sin spegel?

Eddings har flera nyckelfigurer som verkar komma igen i hans romaner som säkra kort från hans sida för att skriva en bra handling. Han verkar ha tagit John Grays koncept till sitt hjärta och spinner vidare i idéerna om att kvinnor och män är från olika planeter och talar olika språk. Kvinnorna ska vara uppoffrande och männen ska leda andra vidare. Kvinnor ska ge sina män mat och männen ska bli förbryllade över detta märkliga fenomen.

Med en karriär som börjar tidigt åttiotal och slutar efter det nya millenniumskiftet går det att tycka att det ska finnas någon utveckling i Eddings sätt att beskriva kvinnan. Det finns det inte förutom kanske en del små ändringar som att en man äntligen får ta del av matlagningen. Eller att en ond kvinna äntligen får vara oattraktiv och tänka som en man. Det blir en mycket intressant bild av männen genom Gelta. Dweia säger att hon tänker som en man. Gelta har en förkärlek för våld och makt. Det är tydligen så männen ska vara, våldsamma och de ska hungra efter makt. Alla goda kvinnor är lika vackra och Eddings låter deras beskrivningar flöda och männen kan inte sluta att stå dem emot på grund av sina hormoner. Kanske blev Eddings så bekväm i sitt sätt att skriva att han inte hade några nya sätt att porträttera kvinnan på. Han blev berömd för sina tidigare verk och efter det kanske han tänkte: varför ändra på ett koncept som verkar fungera?

4.Litteraturförteckning

Alexander, Lloyd: *The Chronicles of Prydain- Book two. The Black Cauldron.* (New York, 2006)

Alexander, Lloyd: *The Chronicles of Prydain- Book five. The High King.* (New York, 2006)

Björk, Nina: *Under det rosa täcket. Om kvinnlighetens vara och feministiska strategier* (Stockholm, 1996)

Butler, Judith: *Genus ogjort. Kropp, begär och möjlig existens* (Stockholm, 2006)

Butler, Judith: *Genustrubbel: Feminism och identitetens subversion* (Uddevalla, 2007)

Carroll, Lewis: *Alice's Adventures in Wonderland & Through the Looking-Glass* (New York, 1981)

Clute, John & Grant, John: *The Encyclopedia of Fantasy* (New York, 1997)

Connell, R.W. *Om genus* (Göteborg, 2003)

Eddings, David: *Book one of the Belgariad. Pawn of Prophecy.* (New York, 1982a)

Eddings, David: *Book two of the Belgariad. Queen of Sorcery.* (New York, 1982b)

Eddings, David: *Book three of the Belgariad. Magician's Gambit.* (New York, 1983)

Eddings, David: *Book four of the Belgariad. Castle of Wizardry.* (New York, 1984a)

Eddings, David: *Book five of the Belgariad. Enchanters' End Game.* (New York, 1984b)

Eddings, David: *Book one of the Malloreon. Guardians of the West.* (London, 1987)

Eddings, David: *Book four of the Malloreon. Sorceress of Darshiva.* (London, 1990)

Eddings, David: *Book five of the Malloreon. Seeress of Kell.* (London, 1991)

Eddings, David & Leigh: *The Redemption of Althalus.* (London, 2000)

Elvin-Novak, Ylva & Thomsson, Heléne: *Att göra kön. Om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män* (Stockholm, 2003)

Jordan, Robert: *The Eye of the World*. (New York, 1990)

Lewis, C.S.: *The Lion, The Witch and The Wardrobe* (London, 1980)

Stahlman, Bengt: *Könsrollernas maskerad* (Lund, 1998)

Tolkien, J.R.R.: *The Lord of the Rings* (London, 1980)